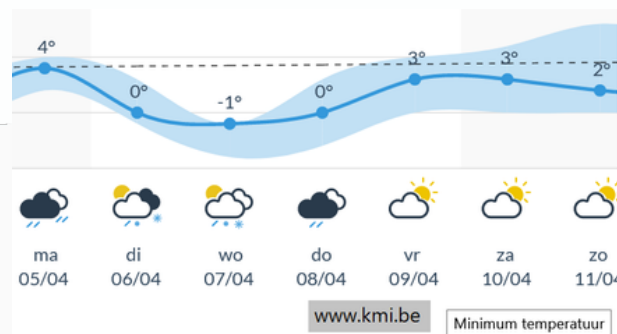

Bang voor die enge boze temperaturen onder nul?

Het klinkt u ongetwijfeld bekend in de oren: het einde van de winter is in zicht dus we slaan aan het zaaien. Alles gaat goed, de plantjes ontkiemen ... en dan wordt er vorst voorspeld! Welke planten hebben nood aan bescherming? Wanneer?

Anticiperen op vorst

Over het algemeen kan er tot midden mei (nacht)vorst optreden, de periode van de IJsheligen. Tot dan is het belangrijk om de weersvoorspellingen in de gaten te houden. Dat kan op de website van het KMI (verwachtingen voor veertien dagen) of op de website van de [Bodemkundige Dienst van België](#). Die laatste houdt ook rekening met het risico op vorst aan de grond. In de andere gevallen komt de voorspelde temperatuur overeen met de temperatuur die op 1,5 m boven de grond wordt gemeten. De temperatuur aan de grond kan lager zijn. De temperaturen die in dit artikel worden genoemd, zijn de voorspelde temperaturen, de 'weertemperaturen' gemeten op 1,5 m hoogte.

Enkele belangrijke factoren:

Afhankelijk van waar de groenten worden gekweekt, zal het risico op vorstschade groter of kleiner zijn. Wat het **volume** betreft, is de thermische inertie (warmte opgeslagen in de grond) in een bovengrondse plantenbak beperkter dan in de volle grond. In een pot is die zelfs nog beperkter. Een zaadje of jonge scheut zal daarom sneller bevroren in een pot dan in de volle grond. De **diepte** is ook een belangrijke factor: erwten die 5 cm diep ontkiemen (in de grond) zullen niet bevroren als de voorspelde temperatuur -1° bedraagt. In de stad, omringd door **beton** is het risico op vorstschade ook kleiner. De stenen slaan overdag warmte op en geven die 's nachts geleidelijk af. Een temperatuur van -1 of -2° veroorzaakt zelden grondvrost in een kleine tuin in een binnenkoer.

Wat moet u beschermen?

Niet alle groenten en niet alle delen van groenten zijn even gevoelig voor vorst. Bloemen en zaden die volop aan het ontkiemen zijn, zijn over het algemeen gevoeliger. Dat verklaart bijvoorbeeld waarom aardbeiplanten die vroeg bloeien hun bloemen kunnen verliezen door vorst, zelfs als de plant het goed doet. Als alleen de bladeren door de kou zijn aangetast, kan de plant blijven groeien en nieuwe bladeren produceren. Dat is bijvoorbeeld het geval bij aardappelen, tuinbonen, snijbietenz.

Het is ook belangrijk om jonge planten goed te laten wennen voor u ze buiten plant. Plaats ze daarom overdag een paar dagen buiten, en daarna tijdens een paar zachte nachten. Verplant ze niet buiten vlak voor een nacht waarin vorst wordt voorspeld.

Groenten die vaak in april in de moestuin te vinden zijn:

ERWTEN: Over het algemeen zijn erwten goed bestand tegen de kou. Er zijn twee soorten erwten: gladde en gerimpelde. Wilt u vroeg zaaien zonder zorgen? Kies dan voor gladde soorten die beter tegen de kou kunnen.

Voor de winter: Bij strenge vorst (-5° of minder) kunt u de ontkiemde erwten maar beter beschermen. Ze kunnen herstellen van eventuele schade, maar voorkomen is beter dan genezen om de planten niet uit te putten.

TUINBONEN: Bonen kunnen goed tegen vorst. Daarom kunt u in oktober al verschillende soorten (waaronder Aquadulce) zaaien om ze als kleine plantjes te laten overwinteren. In de lente vormt vorst geen probleem (behalve tijdens de bloei!).

Voor de winter: Zolang er geen sprake is van strenge vorst ($<-6^{\circ}$) of dagvorst (overdag ook $<-2^{\circ}$), zouden de bonen zich moeten herstellen. Ze verliezen hooguit een paar bladeren die zwart worden. Bescherm jonge planten als het hard (of bij sterke koude wind!) of lang vriest.

RADIJZEN: Terwijl zwarte radijsjes goed tegen de kou kunnen, hebben lenteradijsjes daar sneller last van. De kou zal ze niet beschadigen, maar de groei zal er erg door worden beperkt. Als de koude temperaturen te lang aanhouden, krijgt u planten met veel loof maar zonder radijsjes. Vroege voorjaarsradijsen moeten daarom op een zonnige plek worden gezaaid.

AARDAPPELEN: Aardappelbladeren zijn vrij gevoelig voor vorst. Zoals eerder vermeld, betekent dit niet het einde van de plant, want er kunnen nieuwe scheuten worden gevormd. Hoe minder de plant echter wordt uitgeput, hoe meer energie er naar mooie nieuwe aardappelen gaat! We raden daarom aan om niet te vroeg te beginnen met aardappelen en ze af te dekken bij vorst. Dat kan heel eenvoudige door 's nachts boven op elke plant een omgekeerde bloempot te plaatsen.

WORTELS: Jonge wortelscheuten zijn redelijk vorstbestendig (winterharde variëteiten kunnen probleemloos temperaturen tot -6° verdragen). Let wel op, want sommige soorten (zoals de oranje wortel) zijn aan het einde van hun groeicyclus wel gevoelig voor nachtvorst. Het is in principe dus niet nodig om ze te beschermen tegen nachtvorst.

SLA: Bij sla hangt alles af van de soort. Als u zonder kopzorgen krop- of bladsla wilt kweken, kies dan voor winterharde soorten zoals Reine de mai, Twellose Gele of andere lente- of zomerrassen, of Eikenbladsla. Aangezien de schade soms zichtbaar is aan de bladrand, en dus ongewenst is, raden we aan om ze af te dekken als er temperaturen van -2° en -3° worden voorspeld.

SPINAZIE: De teelt van vroege spinazie – bijvoorbeeld met de soort Vroeg Reuzenblad – begint eind februari. De bladeren zijn bestand tegen de kou.

PETERSELIE: Jonge peterselie is goed bestand tegen de kou. Het is dan ook niet nodig om de plant te bedekken bij nachtvorst. Als u de peterselie echter de hele winter en in het vroege voorjaar (voor hij doorschiet) wilt oogsten, kunt u hem beter afdekken bij erg koud weer zodra hij 'gerijpt' is in de winter.

KNOFLOOK, UI, SJALOT: Knoflook, uien en sjalotten zijn bestand tegen de kou in de lente. (De sjalot is het meest kwetsbaar voor de koudste periodes in de winter.) Het is dus niet noodzakelijk om de planten af te dekken.

Groenten die de winter in de moestuin hebben doorgebracht en wachten om geoogst te worden (kolen, prei enz.) hebben in deze tijd van het jaar geen last van vorst. Planten die geschikt zijn om vanaf half mei buiten te planten (tomaten, paprika's, aubergines, courgettes, pompoenen, bonen, maïs enz.) maar die 'toevallig' al buiten stonden, moeten worden beschermd (of idealiter weer naar binnen worden gehaald) als er vorst of zelfs temperaturen van 1 tot 2° worden voorspeld. Deze planten zijn erg gevoelig voor vorst.

